

14630 - قېرىنداشلار ۋە ھەمىشەلىرىنىڭ ھەق-ھوقۇقى توغرىسىدا

سوئال

ئەر كىشىگە نىسبەتەن قېرىنداشلىرى، ھەمىشەلىرى ۋە ئاتا-ئانىسى توغرىسىدىكى ھەق-ھوقۇقلىرى نېمەلەردىن ئىبارەت؟ بۇ ھەقتە چۈشەنچە بېرىشىڭلارنى ئۈمىد قىلىمەن.

تەپسىلىي جاۋاب

بارلىق گۈزەل ماختاشلار ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارىم بولغان ئاللاھقا خاستۇر. پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا، ئۇنىڭ ئائىلە تاۋابىئاتلىرى ۋە ساھابىلىرىغا ئاللاھ تائالانىڭ رەھمەت سالاملىرى بولسۇن.

قېرىنداشلار ۋە ھەمىشەلىرى بولسا شەرىئەت سىلە-رەھىم قىلىشقا بۇيرىغان تۇغقانلاردىندۇر. ھەدىس قۇدىسىدا پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: «**مەن رەھمان، بۇ رەھىم، ئۇنىڭغا مېنىڭ ئىسمىمنى ئايرىپ بەردىم، سېلە-رەھىم يەتكۈزگەن كىشىنى رەھىمتىمگە يەتكۈزۈمەن، ئۇنى ئۈزگەن كىشىدىن رەھىمتىمنى ئۈزۈمەن.**» [ترمىزى رىۋايىتى 1907-ھەدىس. ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى 1694-ھەدىس. شەيخ ئەلبانى رەھىمەھۇللاھ "سەھىھ ھەدىسلەر توپلىمى" 520-نومۇرلۇق ھەدىستە كەلتۈرگەن].

پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: «**ئۆمرىنىڭ ئۇزۇن بولۇشى ۋە رىزىقىنىڭ كەڭ بولۇشىدىن خۇرسەن بولىدىغان كىشى سىلە-رەھىمنى ئۇلسۇن.**» [بۇخارى رىۋايىتى 1961-ھەدىس. مۇسلىم رىۋايىتى 2557-ھەدىس].

ئۇلار بىلەن باشقا مۇسۇلمانلار ئورتاق بولغان ھەق-ھوقۇقلاردا ئۇلارنىڭ ھەقىقىي كۈچلۈك بولىدۇ. ئۇلارغا ئۇچراشقاندا سالام قىلىش، چاقىرىشقا ئىجابەت قىلىش، چۈشكۈرۈپ ئەلھەمدۇللىلا دېسە يەرھەم كەللاھ دېيىش، كېسەل بولۇپ قالسا يوقلاش، ئۆلۈپ كەتسە جىنازىسىغا ھازىر بولۇش، ساڭا قەسەم قىلغان بولسا قەسەمنى ئورۇنلاش، نەسەھەت تەلەپ قىلسا نەسەھەت قىلىش، ئۇلار يوق ۋاقتىدا ئۇلارنىڭ يۈز-ئابروۋىنى مۇھاپىزەت قىلىش، ئۆزىگە ياخشى كۆرگەننى ئۇلارغىمۇ ياخشى كۆرۈش ۋە ئۆزى ياقىتۇرمىغاننى ئۇلارغىمۇ ياقىتۇرماسلىق قاتارلىقلار بولۇپ بۇنىڭ ھەممىسى سەھىھ ھەدىستە بايان قىلىنغان.

بۇ ھەق-ھوقۇقلاردىن: سۆز-ھەرىكىتى ئارقىلىق ھېچ كىشىگە ئەزىيەت يەتكۈزمەسلىك، پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: «**مۇسۇلمان دېگەن مۇسۇلمانلار ئۇنىڭ تېلىدىن ۋە قولىدىن سالامەت بولغان كىشىدۇر.**» [بۇخارى رىۋايىتى 10-ھەدىس. مۇسلىم رىۋايىتى 40-ھەدىس].

پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام پەزىلەتلىك ئىشلارغا بۇيرىغان ئۇزۇن ھەدىستە مۇنداق دېگەن: «ياخشىلىق قىلىشقا
قادىر بولالمىساڭ كىشىلەرگە يامانلىق قىلمىغىن بۇمۇ ئۆزۈڭگە قىلغان سەدىقىدۇر.» [بۇخارى رىۋايىتى 2382-
ھەدىس. مۇسلىم رىۋايىتى 84-ھەدىس].

ئاتا-ئانىنىڭ ھەق-ھوقۇقلىرىغا كەلسەك، ئانىنىڭ بالغا بولغان ھەققىنى 5053- نومۇرلۇق سوئالنىڭ جاۋابىدا
تولۇق بايان قىلدۇق.

ئاللاھ ھەممىدىن ياخشى بىلگۈچىدۇر.